

Концептуальні аспекти стратегічного управління діяльністю підприємства

Валерій Діденко

аспірант,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: DidenkoVV@krok.edu.ua,

ORCID: 0000-0002-5755-2397

Віктор Алькема

доктор економічних наук,

професор, завідувач кафедри управлінських технологій,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: alkema@krok.edu.ua,

ORCID: 0000-0001-5997-7076

В сучасних економічних умовах стратегічне управління діяльністю підприємств є однією з передумов його ефективного функціонування та розвитку. У сучасній літературі науковці відокремлюють дві основні концепції стратегії – філософську та організаційно-управлінську. Філософська концепція наголошує на загальному значенні стратегії для підприємства. Стратегія розглядається як філософія, якою має керуватися організація. З філософської точки зору стратегія це: позиція, спосіб життя, що не дає зупинитися на досягнутому, а орієнтує на постійний розвиток; інтегральна частина менеджменту, що дозволяє усвідомити майбутнє; процес мислення, інтелектуальні вправи, які потребують спеціальної підготовки, навичок і процедур; відтворювана цінність, що дає змогу досягти найкращих результатів діяльності.

Концептуальні аспекти стратегічного управління діяльністю підприємств детально досліджено та розглянуто у працях В. Алькеми [1], А. Блюмгардта [2], Л. Довгань [3], Я. Кашуба [4], Г. Шульги [5] та інших науковців.

Об'єктом дослідження є обґрунтування концептуальних аспектів стратегічного управління діяльністю підприємств.

Предметом дослідження є концептуальних аспектів стратегічного управління діяльністю підприємств.

Метою дослідження є аналіз існуючих підходів до формування концептуальних аспектів стратегічного управління діяльністю підприємств.

Стратегію можна визначити як шаблон логічної, послідовної поведінки, яка складається на підприємстві свідомо чи стихійно, як найважливіший елемент самовизначення підприємства чи організації. У такому контексті вона тісно пов'язана з характеристиками та особливостями організаційної культури, має, як правило, всі її переваги й недоліки, дає змогу більш ґрунтовно формулювати соціальні стратегії загалом і елементи соціальних напрямків у стратегіях іншого типу [3]. Так, організаційно-управлінська концепція стратегії пов'язана з конкурентними діями, заходами та методами здійснення стратегічної діяльності на підприємстві. Стратегічне управління можна визначити як таке керування організацією, що спирається на людський потенціал як основу організації,

орієнтує виробничу діяльність на запити споживачів, здійснює гнучке регулювання і своєчасні зміни в організації, що відповідають виклику з боку оточення, і дозволяють організації виживати в довгостроковій перспективі.

Стратегічне управління – це управління організацією, яке спирається на людський потенціал як основу організації, яке орієнтує виробничу діяльність на запити споживачів, гнучко реагує і проводить своєчасні зміни в організації, що відповідають збуренням з боку оточення і дозволяють досягти конкурентних переваг, і це дає можливість організаціям виживати в довготерміновій перспективі і досягти при цьому своїх цілей.

Під стратегічним управлінням матимемо на увазі динамічний процес, що базується на використанні потенціалу підприємства, орієнтується на отримання довгострокових конкурентних переваг на ринку при своєчасному коригуванні цілей функціонування (відповідно до змін, що відбуваються у зовнішньому середовищі) шляхом інноваційної спрямованості, зростання обсягів господарювання, реструктуризації підприємств або антикризового управління. Отже, метою стратегічного управління є побудова динамічної системи, яка б дала змогу забезпечувати своєчасне визначення місії, цілей та стратегій, розробку і виконання системи планів, забезпечуючи при цьому довгострокові конкурентні переваги підприємства на ринку.

Стратегічне управління підприємством являє собою концепцію, якій притаманні наступні характерні особливості:

1. базується на певному поєднанні теорій менеджменту стосовно діяльності підприємства (зокрема на системному та ситуаційному аналізі, цільовому та інноваційному підходах до управління тощо); підприємство при цьому розглядається як відкрита соціально-економічна та матеріально-речовинна система [4]. Використання тільки однієї із зазначених засад не дає змоги досягти потрібних результатів – розвитку підприємства в довгостроковій перспективі;

2. орієнтує на вивчення умов, в яких функціонує підприємство. Завдяки цьому вдається створювати адекватні наявним умовам системи стратегічного управління, що відрізнятимуться одна від одної залежно від особливостей підприємства та характеристик зовнішнього середовища;

3. концентрує увагу на необхідності збору та застосування баз стратегічної інформації. Аналіз, інтерпретація та застосування інформації для прийняття стратегічних рішень дають змогу визначити зміст та послідовність дій щодо змін на підприємстві завдяки зменшенню невизначеності ситуації;

4. допомагає прогнозувати наслідки рішень, що приймаються, впливаючи на ситуацію відповідним розподілом ресурсів встановленням ефективних зв'язків та формуванням стратегічної поведінки персоналу ;

5. передбачає застосування певних інструментів і методів розвитку підприємств (цілей, «дерева цілей», стратегій, «стратегічного набору», стратегічних планів, проектів і програм, стратегічного планування та контролю тощо);

6. створює передумови для створення такої системи управління, яка дає змогу функціонувати організації у стратегічному режимі, що, у свою чергу,

забезпечує її існування в довгостроковій перспективі тощо [5].

Підсумовуючи зазначимо, що в сучасних умовах господарювання концепція стратегічного управління підприємством повинна здійснюватись відповідно до наступних принципів: принцип рефлексії, принцип самоорганізації, принцип обмеженої раціональності, принцип самовизначення, принцип диверсифікації, принцип резервування ресурсів, принцип безупинної адаптації. Особливості системи стратегічного управління певного підприємства залежать від взаємодії ряду певних чинників, а саме: галузевої належності; розмірів підприємства (залежно від галузевих особливостей); типу виробництва, рівня спеціалізації, концентрації та кооперації; характеристик виробничого потенціалу; наявності (відсутності) науково-технічного потенціалу; рівня розвитку організаційно-управлінського потенціалу; рівня кваліфікації персоналу; рівня інформаційного забезпечення підприємства тощо.

Ключові слова: управління; управлінські технології; стратегії, механізми управління.

Список використаних джерел

1. Алькема В.Г. *Операційна стратегія як чинник економічної безпеки розвитку виробничого підприємства. Науково-інформаційний вісник «Економіка». 2011. №3. С. 106-113.*
2. Блюмгардт А. *Моделі корпоративного управління. Київ: Наук. думка, 2010. 160 с.*
3. Довгань Л.Є. *Стратегічна стійкість у системі стратегічного управління підприємством. Актуальні проблеми економіки. 2010. №11. С.118.*
4. Кашуба Я. М. *Вибір методів та підходів стратегічного управління розвитком підприємництва. Економіка та держава. 2011. №9. С.16.*
5. Шульга Г. О. *Стратегічне управління розвитком підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.06.02 «Підприємництво, менеджмент та маркетинг» Харків, 2001. 19с.*